

Basisondersteuning op de Klarinet

***“Op weg naar inclusief
onderwijs”***

2026-2027

Inhoud

Inleiding	3
Samenwerkingsverband Duin- en Bollenstreek.....	3
Basisschool De Klarinet.....	3
1. We werken vanuit een sterke basis (basisondersteuning)	4
2. Gedrag en sociaal emotionele ontwikkeling	5
3. Lees- en spellingsproblemen	6
4. Rekenproblemen	7
5. Cognitief (ver) bovengemiddeld	8
6. Cognitief (ver) beneden gemiddeld.....	9
7. Fysieke beperkingen, medisch handelen en begeleiding van langdurig zieke kinderen	9
8. Hoorrecht	10
9. Extra ondersteuning	10
8.1 Onderwijsondersteuner.....	10
8.3 Consult en advies.....	10
8.4 Arrangement.....	11
8.5 OPP en HP	11
10. Specialistische ondersteuning	12
11. Ondersteuningsstructuur	13
Mini HGW cyclus.....	13
Kleine HGW cyclus.....	14
Grote HGW cyclus.....	14
12. Ouders	15
Bijlage 1	16
Schoolondersteuningsprofiel (SOP).....	16
Bijlage 2	24

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan over de basisondersteuning op De Klarinet. We vertellen u graag hoe wij de basisondersteuning en extra ondersteuning binnen onze school hebben vormgegeven.

Basisschool De Klarinet staat in de gemeente Lisse. Onze school hoort bij het samenwerkingsverband Duin- en Bollenstreek. Wij participeren als stichting Sophia Scholen actief in de besluitvorming van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband Duin- en Bollenstreek (SWVDB) heeft in hun ondersteuningsplan de doelen geformuleerd met als motto “Op weg naar inclusief onderwijs”. Dit ondersteuningsplan is de grondlegger van dit document. In de bijlage kunt u het volledige ondersteuningsplan van het SWV DB lezen.

U kunt als ouder ook bij het samenwerkingsverband terecht voor vragen en advies. In dit document leest u waar u met uw hulpvraag terecht kunt.

Samenwerkingsverband Duin- en Bollenstreek

Bijna alle basisscholen van de gemeenten in de omgeving zijn aangesloten bij dit samenwerkingsverband. Verschillende schoolbesturen nemen deel aan dit samenwerkingsverband. Samen zijn we verantwoordelijk voor de basisondersteuning en extra ondersteuning op de scholen. Het samenwerkingsverband heeft een norm vastgesteld voor de basisondersteuning waar elk schoolbestuur met zijn scholen aan moeten voldoen. Dit is voor u als ouder fijn omdat u op deze manier weet wat u van de school mag verwachten en wat zij uw kind kunnen bieden als (extra) ondersteuning.

Basisschool De Klarinet

De Klarinet bestaat in 2024 50 jaar, sinds deze tijd mogen we dagelijks bijna 400 leerlingen verwelkomen op onze mooie school. We hebben een leerling populatie die past bij de afspiegeling van de wijk. Daar zijn wij trots op. We hebben een enthousiast team van leerkrachten, onderwijsondersteuners, onderwijsassistenten en intern begeleiders die het onderwijs vormgeven. We zijn zoals de slogan luidt ‘op weg naar inclusief onderwijs’. Dit betekent dat we vanuit

Figuur 1. Missie De Klarinet 2023-2026

een sterke basisondersteuning onze leerlingen ‘gewoon goed onderwijs’ kunnen bieden. Daarnaast bieden we waar nodig extra ondersteuning aan. We streven ernaar om vanuit een open houding te kijken naar uitdagingen en kansen. Daar waar mogelijk bieden we individuele ondersteuning, maar we geloven in de kracht van de groep.

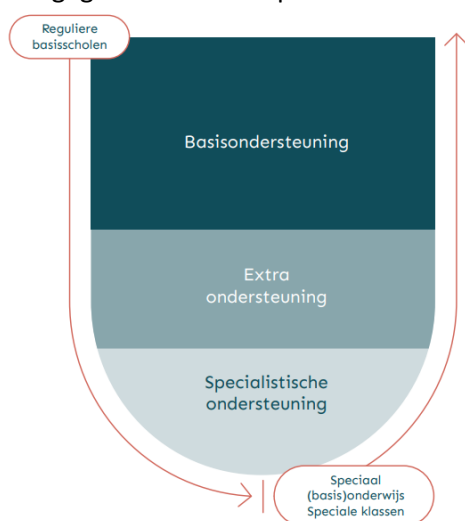

1. We werken vanuit een sterke basis (basisondersteuning)

Het fundament voor inclusiever onderwijs is een sterke basis. Op De Klarinet werken we vanuit het motto: “gewoon goed onderwijs.” Wij verzorgen dagelijks onderwijs dat voldoet aan de basiskwaliteit zoals die is vastgelegd door de onderwijsinspectie. Hierin staan de eisen en het aanbod beschreven die behoren tot de standaard opdracht van elke school en die voor 80-90% van de leerlingen voldoende basis bieden voor een succesvolle schoolloopbaan. Dit betekent dat de basisondersteuning alleen nodig is voor de leerlingen die niet voldoende hebben aan de basiskwaliteit van het onderwijs die de school standaard aanbiedt.

- De school heeft de leerlingondersteuning ingericht volgens de cyclus van handelingsgericht werken. Handelingsgericht werken is een systematische manier van werken, waarbij het onderwijsaanbod afgestemd is op de algemene en specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen. Bij het handelingsgericht werken is opbrengstgericht werken helpend. Opbrengstgericht werken is het bewust, systematisch en cyclisch werken aan het verbeteren van de resultaten.
- We signaleren en observeren de onderwijsbehoeften van onze leerlingen.
- We stellen handelingsgerichte (HGW) plannen op per vakgebied en beschrijven hierin de doelen van de groep en individuele doelen.
- We stellen een ontwikkelingsperspectief (OPP) op als een leerling afwijkt van de leerroute. Hierin staat de individuele doelen beschreven.
- De leerkrachten en intern begeleiders werken samen met de ouders en leerlingen om elke dag het beste onderwijs vorm te geven. We betrekken ouders actief als ervaringsdeskundige en communiceren open en helder. We betrekken waar mogelijk de leerlingen bij de te maken keuzes.

In figuur 2 is zichtbaar hoe de ondersteuning is opgedeeld binnen een reguliere basisschool. De basisondersteuning, de extra ondersteuning en de specialistische ondersteuning. In dit document vertellen we u graag hoe we de basisondersteuning en de extra ondersteuning op de Klarinet hebben vormgegeven. Voor de specialistische ondersteuning werken we samen met externe partners.

Figuur 2. Ondersteuningsplan SWV PO (2023-2027)

2. Gedrag en sociaal emotionele ontwikkeling

De Klarinet maakt gebruik van Kanjertraining als preventief gedragsprogramma, waarmee o.a. gewenst gedrag wordt ingeoefend. We hanteren heldere (gedrags)regels. We werken volgens PBS (positive behavior support). De leerkrachten zijn in staat om belemmeringen in de sociaal emotionele ontwikkeling te signaleren en te bespreken met ouders. De leerkracht kan bij de intern begeleider of gedragspecialist terecht voor vragen.

We hebben vier basisregels opgesteld:

1. We zijn te vertrouwen
2. We hebben respect
3. We zijn rustig in de school
4. We zorgen voor een veilig gevoel

Daarnaast hebben we 16 gedragsverwachtingen die passen bij de vier basisregels zodat leerlingen weten wat er buiten, in de gang, bij de gym en in de klas van ze wordt verwacht.

We werken met een eenduidige aanpak op het gebied van sociale veiligheid en streven ernaar om negatief gedrag te voorkomen en zo nodig te verhelpen. De school maakt gebruik van een leerlingvolgsysteem voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (Kanvas). We vullen twee keer per jaar de leerling-, leerkrachtvragenlijst in. Daarnaast vult de bovenbouw de sociale veiligheidslijst in die 1x per jaar naar inspectie wordt gestuurd. Ten slotte wordt het sociogram afgenomen om de sociale verbindingen in een groep zichtbaar te krijgen. De leerkrachten en intern begeleiders kunnen leerlingen met lichte ondersteuningsbehoeften op het gebied van internaliseren- als externaliserend gedrag begeleiden. Als deze hulp niet voldoende is dan zullen we in gesprek gaan om de begeleiding op te schalen naar een externe partner om hier verder mee aan de slag te gaan. We werken samen met Voorieder1, Schoolarts, GGZ Rivierduinen, Orthopedagogiek Teylingen, PEP Junior, Cardea etc. De intern begeleider begeleidt de ouders naar de juiste partij voor begeleiding, diagnose of behandeling.

In het SOP (schoolondersteuningsprofiel) staan de protocollen die we hanteren (zie bijlage 1).

3. Lees- en spellingsproblemen

De leerkrachten ondersteunen de leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften op het gebied van lezen, spelling en dyslexie. We werken vanuit het protocol leesproblemen en dyslexie.

De ondersteuning is opgebouwd uit drie zorgniveaus.

Figuur 3 Delubas - leesproblemen en dyslexie

Ondersteuningsniveau 1 is goed leesonderwijs in de klas. We bieden kwalitatief goed leesonderwijs door middel van een technisch leesmethode (Lijn 3, Nieuwsbrief TL). Als leerlingen niet voldoende vooruitgang laten zien op hun leesniveau dan komen leerlingen in aanmerking voor ondersteuningsniveau 2. Dat betekent dat de leerling extra leesonderwijs krijgt bovenop het leesonderwijs uit de klas. Dit kan zijn in de vorm van een klein leesgroepje. De Klarinet beschikt over een remediërende aanpak voor lezen en spelling (BOUW, Letterster, PRAVOO) als de leerling niet voldoende ondersteuning heeft aan ondersteuningsniveau 2. Als we opschalen van ondersteuningsniveau 2 naar ondersteuningsniveau 3 gaan we meer leesonderwijs per week aanbieden (3x20 minuten) boven op het leesaanbod van de klas. We evalueren na 10 weken de voortgang en werken vervolgens nogmaals 10 weken met de remediërende aanpak. Als blijkt dat de interventie niet voldoende vooruitgang heeft opgeleverd zullen we bij 3x E-score op de DMT een onderzoek aanvragen bij de gemeente voor een vergoed dyslexie onderzoek. Als een leerling hiervoor in aanmerking komt en ernstige dyslexie vastgesteld wordt, dan komt het in aanmerking voor een behandeling die valt onder ondersteuningsniveau 4. Dit zal door een externe partner worden verzorgd.

We kunnen bestaand lesmateriaal aanpassen (bijv. vergroten van letters, aangepaste leer- en werkboeken). We maken daarbij steeds meer gebruik van digitale software waarin een voorleesfunctie is opgenomen. Leerlingen met dyslexie mogen gebruik maken van deze voorleesfunctie bij toetsen van het leerlingvolgsysteem (CITO) of methodegebonden toetsen. Als dit niet mogelijk is maar de leerling heeft hier wel behoeften aan wordt er gekeken of het voorgelezen kan worden door een leerkracht of onderwijsassistente. We maken gebruik van dyslexie compenserende software (Alinea, Intowords of een leeslineaal).

4. Rekenproblemen

Leerlingen met ondersteuningsbehoeften op het gebied van rekenen, wiskunde en dyscalculie bieden we passende ondersteuning en begeleiding. Dit doen we door middel van drie fases. Fase groen (goed gedifferentieerd rekenonderwijs in de klas), fase geel (begeleiding van leerlingen met geringe rekenkundige problematiek op specifieke deelgebieden) in deze fase werken we vaak met rekensprint in de middenbouw. Rekensprint ondersteunt het automatiseren. Daarnaast werken we met het rekenmuurtje deze is gekoppeld aan rekensprint en kan op niveau worden ingezet. In fase oranje (begeleiding ernstige rekenwiskundige problematiek) werken we volgens het Protocol Ernstige Rekenwiskunde problemen en Dyscalculie (ERWD).

Figuur 4. Bron 1801 protocol rekenproblemen en dyscalculie

De Klarinet kan bestaand lesmateriaal aanpassen denk hierbij aan toetstijd verlengen, steunschriftje, kladpapier of rekenmachine. Ouders kunnen zelf een dyscalculie onderzoek aanvragen, we werken daarvoor regelmatig samen met Orthopedagogiek Teylingen. De school vergoedt dit onderzoek niet. De reden hiervoor is dat de leerling geen behandeling kan krijgen, maar er alleen een voordeel mee heeft in het VO. Wij kunnen zonder een dyscalculie verklaring de leerling de hulpmiddelen bieden om succesvol de basisschool te kunnen afronden. We hebben twee rekenspecialisten in de school die kunnen meedenken over de hulpvraag. Daarnaast zijn de intern begeleiders beschikbaar als ouders vragen hebben over rekenproblemen bij hun kind.

5. Cognitief (ver) bovengemiddeld

De Klarinet werkt volgens het protocol 'Beleidsplan HB' (zie SOP). In het beleidsplan staat geformuleerd hoe het onderwijs voor leerlingen die cognitief boven gemiddeld scoren wordt gecompact en verrijkt. We werken met vier niveaus van plus- en verrijkingswerk. We hebben de vier niveaus een kleur gegeven.

Pakket Rood – Verrijkingswerk op één vakgebied in de klas
Pakket Geel – Verrijkingswerk op alle vakgebieden in de klas
Pakket Groen – Verrijkingswerk buiten de klas
Pakket Blauw – plusklas

Het is de bedoeling dat er gestapeld wordt, dit betekent dat een leerling begint in pakket rood en na 8 weken bij een evaluatiemoment naar pakket geel wordt gezet. Hierdoor wordt het pluswerk steeds verder uitgebreid en de basisstof verder gecompact. Het werk in pakket geel en pakket rood worden aangeboden door de leerkracht van de groep. Dit houdt in dat de leerling de basisstof maakt en dit wordt aangevuld met pluswerk door middel van plusboek spelling, plusboek taal en meesterwerk. Als het werkpakket geel niet voldoende is komt de leerling in aanmerking voor werkpakket groen. Dit wordt op woensdagochtend aangeboden door een plusklasleerkracht. Het werk wat ze hier uitgelegd krijgen nemen ze mee terug naar de klas. Vanaf groep 5 kunnen leerlingen doorstromen naar de plusklas (pakket blauw). In de plusklas wordt thematisch gewerkt en krijgen de leerlingen schoolwerk mee terug voor in de klas. Dit betekent dat hun weektaak wordt ingekort zodat ze voldoende tijd hebben om hieraan te werken. Als de leerkracht twijfelt of het verrijkingswerk voldoende is neemt zij contact op met de intern begeleider. De intern begeleider overlegt regelmatig met de plusklasleerkracht. Daarnaast werkt de school samen met externe partners om bijvoorbeeld een intelligentie- onderzoek te laten doen als er vragen zijn over de capaciteiten en de school een hulpvraag hierover heeft. De school heeft ook contact met externe partners waar ouders terecht kunnen met hun hulpvragen. De werkwijze van het werkpakket staat beschreven in de beleidsplan Hoogbegaafd en meerkunners en de samenvatting in de afsprakenkaart HB-Meerkunners.

6. Cognitief (ver) beneden gemiddeld

De Klarinet is in staat om het niveau en verwerking (instructie, feedback, oefeningen) van de lesstof te differentiëren, passend bij het ontwikkelingsniveau, ontwikkelingssnelheid en de identiteit van de leerling. Als een leerling na veel remediëren, verschillende interventies en/of intelligentie onderzoek niet meer in staat is om mee te blijven doen met de leerlijn van de klas wordt er een ontwikkelingsperspectief opgesteld. Het streven is om dat vanaf groep 5 te doen, waar nodig doen we dit eerder. De leerkracht zal dan samen met de intern begeleider een ontwikkelingsperspectief (OPP) opstellen met de doelen per half jaar per schoolvak waar er wordt afgeweken van de leerlijn van de groep. Ouders worden hiervan op de hoogte gesteld en geven hier akkoord op. De ouders en leerling van het OPP mogen hun eigen zienswijze kenbaar maken en deze wordt meegenomen in het OPP.

De Klarinet heeft verschillende remediërende programma's tot zijn beschikking om te gebruiken als een leerling extra ondersteuning nodig heeft. Denk aan: rekensprint (interventie voor automatiseren), BOUW (interventie voor lezen), Letterster (interventie voor spelling), Niveauboek voor rekenen (uitstroom maximaal 1F doelen).

Leerlingen die instromen vanuit de Taalklas (groep 3t/m 8) of kleuters die nog geen Nederlands spreken bieden we extra mondelinge taalondersteuning. We hebben één dag per week een NT2 leerkracht tot onze beschikking. Zij werkt met de leerlingen individueel aan de passieve en actieve woordenschat die passen bij het thema uit de groepen 1-2. Daarnaast is er aandacht voor de zinsbouw en klanken. Als leerlingen instromen in groep 3 t/m 8 gaan ze eerst één schooljaar naar de Taalklas (De Wereld) in Noordwijkerhout om de Nederlandse taal machtig te worden daarna stromen ze bij ons in. We krijgen vanuit De Wereld een overdracht vanuit daar wordt een plan opgesteld aan welke doelen er worden gewerkt. Wanneer nodig wordt er een OPP opgesteld. De NT2- leerkracht en de vrijwilliger bieden op maat ondersteuning aan op het gebied van woordenschat, (begrijpend) lezen en spelling. We gebruiken daarbij de methodes: zien is snappen en logo3000.

7. Fysieke beperkingen, medisch handelen en begeleiding van langdurig zieke kinderen

De leerkrachten zijn in staat om, met schriftelijke toestemming van ouders, de volgende medische handelingen die niet vragen om een BIG-registratie uitgevoerd kunnen worden: toedienen van orale medicatie (waaronder 'puffen'), toedienen van diabetesmedicatie (neusspray) en controle van glucosewaarden. Leerlingen met diabetes die tijdens schooltijd geprikt moeten worden, zullen hiervoor terecht moeten bij een thuiszorgorganisatie of ouders moeten beschikbaar zijn om dit te kunnen doen. De leerkracht zal samen met de intern begeleider een diabetes protocol per leerling opstellen die in de klas aanwezig is in de klassenmap.

De Klarinet is in staat om een langdurig zieke leerling op een alternatieve wijze te betrekken bij de dagelijkse didactische, pedagogische en sociale onderwijspraktijk (bv. met Klasgenoot/KlasContact). De school is toegankelijk voor rolstoelen. In het bijgebouw (Piccolo gebouw) is geen lift aanwezig. Als een leerling langdurig in een rolstoel naar school komt dan bekijken we met ouders wat de wensen zijn om misschien de huidige groep (tijdelijk) naar beneden te verplaatsen.

8. Hoorrecht

Het is sinds augustus 2025 verplicht om hoorrecht op de basisschool toe te passen bij het opstellen van plannen en hun stem te laten horen op de basisondersteuning. “De stem van de leerling doet ertoe”. Daarom betrekken wij ouders én leerlingen regelmatig bij het onderwijsleerproces. Vanaf groep 5 zijn leerlingen aanwezig bij de voortgangsgesprekken in november. Vanaf groep 7 zijn leerlingen in principe bij alle gesprekken aanwezig. Bij de start van een schoolbreed verbeterthema halen we middels een leerlingarena regelmatig de stem van de leerling op. In het kader van de leerlingzorg hoort bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief (OPP), het hoorrecht. Dat houdt in dat we de leerling met een OPP vragen of hij/ zij input wil geven voor dat OPP, passend bij hun eigen ontwikkeling en de ondersteuning die hij/ zij nodig heeft. Leerlingen worden gehoord in alle fasen van het ontwikkelingsperspectief: opstellen, bijstellen, vaststellen en evalueren. Leerlingen hebben vaak een goed beeld van wat ze nodig hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen.

9. Extra ondersteuning

Als er voor scholen (dreigende) handelingsverlegenheid met een leerling speelt, hebben scholen de mogelijkheid om via het samenwerkingsverband extra ondersteuning aan te vragen. Extra ondersteuning is: Alle ondersteuning die in een reguliere basisschoolklas kan worden gegeven. De IB-ers hebben de regie voor de inzet van extra ondersteuning. Zij besluiten in overleg met de leerkracht, de ouders en de leerling waar behoefte ligt en welke ondersteuning er ingeschakeld wordt.

8.1 Onderwijsondersteuner

De IB-ers (intern begeleiders) kunnen voorstellen om een onderwijsondersteuner in te schakelen. Een onderwijsondersteuner komt dan in de klas observeren gericht op de hulpvraag. Daarna volgt er een gesprek met de leerkracht en ouders. Na het gesprek volgt een periode van inoefening en wordt er een evaluatiemoment(en) gepland. De hulpvraag is geformuleerd door de leerkracht. De onderwijsondersteuner werkt preventief. Zij kan ook meedenken als er een hulpvraag is voor de hele groep. Er zijn twee onderwijsondersteuners gekoppeld aan De Klarinet. Zij hebben expertise (gedrag, motorische ondersteuning, leerinhoud) op verschillende gebieden.

8.2 Onderwijsspecialist

De IB-er kan bij het samenwerkingsverband ook een onderwijsspecialist aanvragen. De onderwijsspecialist is werkzaam bij het samenwerkingsverband en heeft een brede expertise in het onderwijs. Zij geeft een onafhankelijk advies. De onderwijsspecialist wordt uitgenodigd voor een gesprek waarbij ouders, leerkracht(en), intern begeleider en eventueel externe partners aanwezig zijn. De onderwijsspecialist kan in dat gesprek meedenken over diverse mogelijkheden die nodig zijn om het onderwijs doorgang te laten vinden (inzet interventies, ander soort onderwijs, externe partners etc.)

8.3 Consult en advies

Als de hulpvraag gericht is op taal-spraakproblematiek kan de intern begeleider een consult en advies aanvragen bij Auris. Dit is een laagdrempelige manier om Auris mee te laten denken als er vermoedens zijn van TOS (taalontwikkelingsstoornis) of andere spraakproblematiek. De schoolbegeleider komt dan in de klas observeren daarna volgt er een gesprek met leerkrachten en/of ouders.

8.4 Arrangement

Scholen kunnen op advies van een onderwijsspecialist in specifieke situaties voor een leerling een tijdelijk arrangement aanvragen bij het samenwerkingsverband. Bij de aanvraag van een arrangement moet de school een OPP hebben opgesteld. Door middel van het arrangement wordt tegemoetgekomen aan de onderwijsbehoeften van een leerling.

Er zijn arrangementen om:

- Het mogelijk te maken voor een reguliere basisschool om te voldoen aan de onderwijsbehoeften van een leerling, zodat de leerling op de huidige school kan blijven.
- Een leerling te ondersteunen voor wie het nog niet mogelijk is om onderwijs te volgen in een schoolsetting, en waarbij de verwachting is dat de leerling in de toekomst wel kan.
- Een overstap van een leerling van een school binnen het gespecialiseerd onderwijs naar een reguliere basisschool te ondersteunen.

Er zijn ook arrangementen voor leerlingen waarvoor gespecialiseerd onderwijs (mogelijk) de best passende plek is.

Deze arrangementen zijn er om:

- Een leerling te observeren alsnog niet duidelijk is wat een passende onderwijsplek of onderwijsvorm voor de leerling is.
- De tijd te overbruggen als er nog geen plek is op de nieuwe school van de leerling en de reguliere basisschool in deze overbruggingsperiode te ondersteunen.

Ten slotte, kan de school een arrangement aanvragen bij Auris wanneer er sprake is van een taal-spraakproblematiek. De commissie van Auris neemt een besluit over deze arrangementen, als deze wordt toegekend kan er een aantal uur per week leerlingbegeleiding op school komen. Als dit niet voldoende is kan er gekozen worden voor overplaatsing naar de Weerklank in Leiden.

8.5 OPP en HP

De school stelt een ontwikkelingsperspectief (OPP) op als de leerroute van de leerling afwijkt van het aanbod van de groep. We streven ernaar om dit pas vanaf groep 5 te doen omdat de leerling dan tot die tijd zoveel mogelijk basisaanbod van de groep heeft meegekregen. Dit is belangrijk voor een stevige basis waar we op verder kunnen bouwen. Een aparte leerroute is soms noodzakelijk omdat een leerling te grote hiaten heeft opgelopen of een verlaagde intelligentie heeft, waardoor het aanbod moet worden bijgesteld om zo recht te doen aan het welbevinden van de leerling en het behalen van succes. We kunnen ook een OPP opstellen als er hulpvragen zijn rondom gedrag en er interventies worden ingezet of een externe partner betrokken is bij de hulpvraag. Het OPP dient dan als evaluatiedocument om de ingezette interventies regelmatig te evalueren. Als het OPP is opgesteld worden ouders uitgenodigd zodat het OPP met ze gedeeld wordt. Eén keer per jaar wordt ouders gevraagd om te tekenen voor het handelingsdeel zodat zij weten dat hun leerling een eigen leerroute volgt.

Als er sprake is van een kortdurende interventie denk aan leesondersteuning of spellingsbegeleiding voor mogelijk een dyslexie-onderzoek dan spreken we van een handelingsplan. In het handelingsplan staan de doelen geformuleerd voor de komende periode. Als de periode is afgesloten worden de doelen geëvalueerd. Een handelingsplan kan uiteindelijk overgaan in een OPP als er sprake is van langdurige ondersteuning en er afgeweken wordt van het basisaanbod.

10. Specialistische ondersteuning

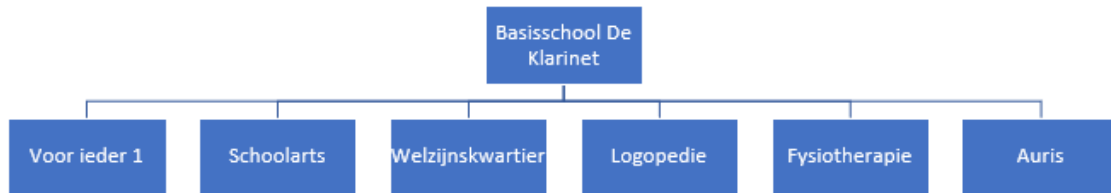
Als basisondersteuning en extra ondersteuning niet genoeg bijdragen aan de ontwikkeling van een kind, kan het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs (tijdelijk of gedeeltelijk) passend zijn. Voor aanmelding bij het gespecialiseerd onderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. De onderwijsspecialist die betrokken is bij de leerling schrijft een positief advies voor een toelaatbaarheidsverklaring. De intern begeleider vraagt de tweede deskundige aan om het dossier nogmaals te beoordelen. Daarna stuurt de intern begeleider het dossier op naar de TLC (toelaatbaarheidscommissie). De TLC geeft de TLV af. Ouders kunnen met de TLV hun kind inschrijven op het SBO/SO dat passend is bij hun kind.

Het samenwerkingsverband duin- en bollenstreek streeft ernaar steeds meer leerlingen in de eigen kern naar school te laten gaan. Thuis nabij onderwijs. Wij willen daarom altijd met u in gesprek om de mogelijkheden te bespreken. In het gesprek kunnen we onderzoeken welke onderwijsbehoeften er zijn en of wij daar aan kunnen voldoen.

Soms is een combinatie van onderwijs en zorg nodig. Ligt de nadruk op *onderwijs*, dan noemen we dit een onderwijszorgarrangement. Hiervoor is wél een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. Ligt de nadruk op *zorg*, dan gaat het om een zorgonderwijsarrangement en wordt een kind via het jeugd-gezinsteam, de jeugdarts of de GGZ verwezen, dan is géén toelaatbaarheidsverklaring nodig.

11. Ondersteuningsstructuur

Op De Klarinet streven we naar een goede ondersteuningsstructuur, dit zorgt ervoor dat ondersteuningsvragen van onze leerlingen tijdig gesignaleerd worden en dat er vanuit die signalering zo snel mogelijk passende ondersteuning wordt geboden. De school heeft daarom een netwerk om zich heen voor expertise van buitenaf. De Klarinet werkt met de volgende partners intensief samen.

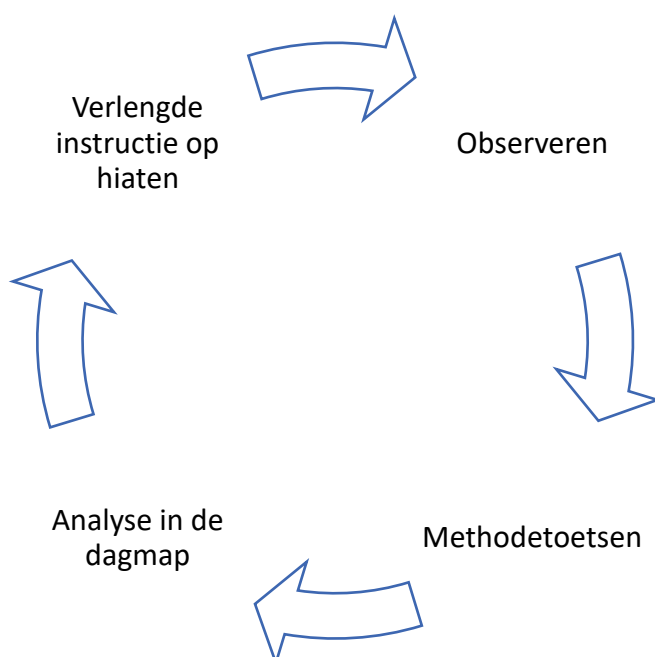

De intern begeleiders hebben regelmatig contact met bovenstaande partners. Daarnaast is er zes keer per schooljaar overleg met de andere basisscholen van Lisse om met elkaar te sparren over inclusiever onderwijs binnen de kern Lisse. Ook zijn er gesprekken met de intern begeleiders, jeugdhulpverlening en schoolarts omtrent een specifiek onderwerp.

Een goede ondersteuningsstructuur vraagt om een handelingsgerichte basishouding van het team. Dit betekent dat we op verschillende vlakken de leerlingen monitoren. In de mini HGW cyclus is de leerkracht aan zet. De leerkracht observeert de hele dag in de groep. De groep maakt om de 6/8 weken methodetoetsen die worden geanalyseerd. Aan de hand van de analyse van de methodetoetsen en de observaties van de leerkrachten wordt dit kort genoteerd in de dagmap. De leerkracht geeft die week verlengde instructie of een extra les over het onderwerp waar er hiaten zijn geconstateerd.

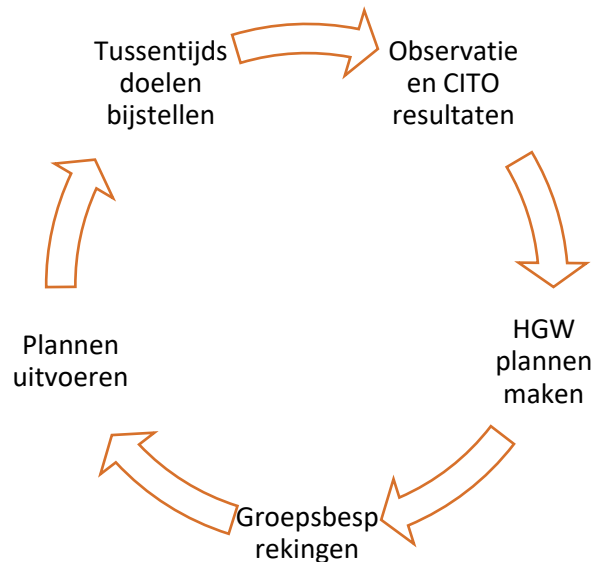
Mini HGW cyclus

De mini HGW cyclus is dagelijks zichtbaar in de groep. De leerkracht observeert de leerling de hele dag in de klas, om de aantal weken wordt er een methodegebonden toets gemaakt. De methodegebonden toetsen en observaties leiden tot een analyse. De verlengde instructie of uitdaging die nodig is noteert de leerkracht in de map.

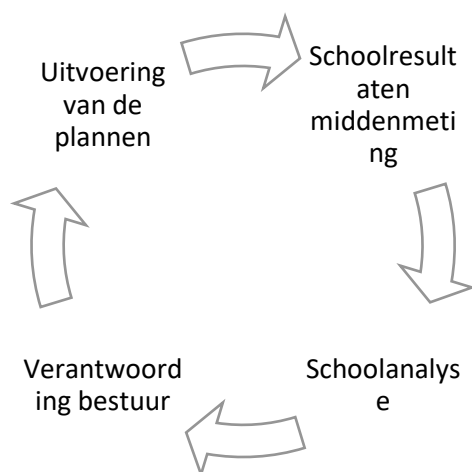
Kleine HGW cyclus

De kleine HGW cyclus loopt van juni tot februari en van februari tot juni. De leerkracht bundelt zijn observaties samen met de resultaten van de CITO toetsen in het HGW plan (Technisch lezen, Begrijpend Lezen, Spelling, Rekenen). In het HGW plan staat geformuleerd wat de groep nodig heeft op basis van de observaties en CITO resultaten. Daarnaast zijn er individuele doelen opgenomen. De plannen worden besproken in de groepsbespreking en vervolgens uitgevoerd en tussentijds bijgesteld.

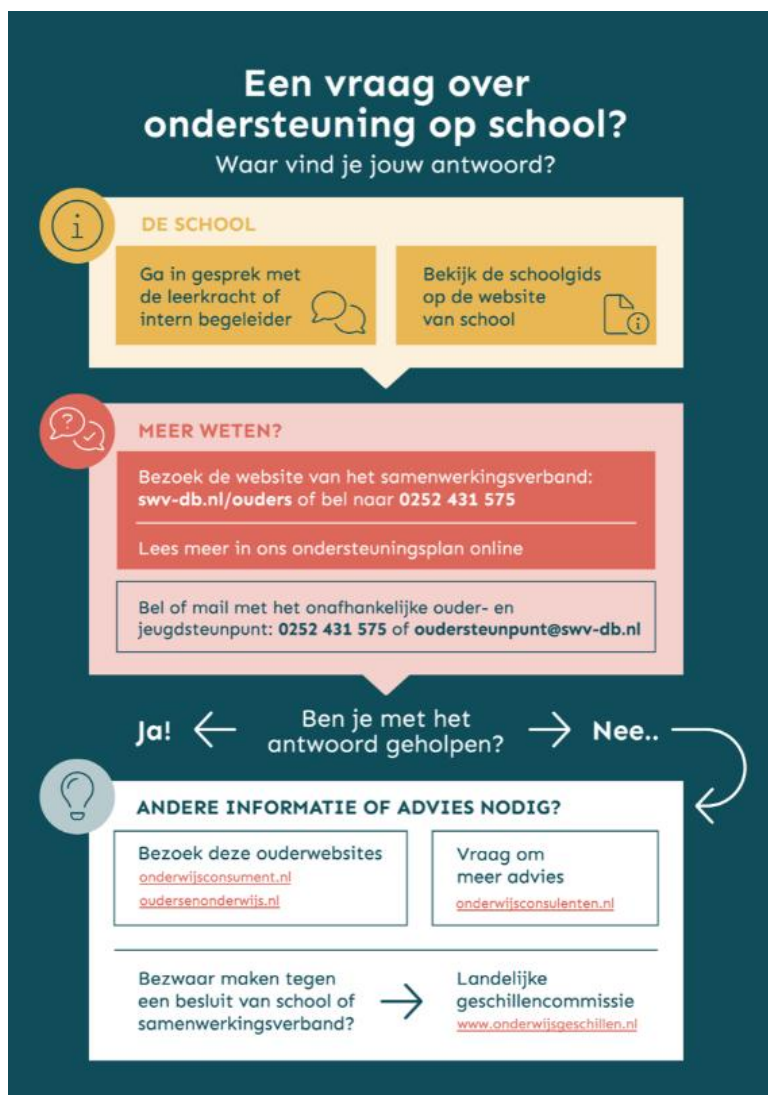
Grote HGW cyclus

De grote HGW cyclus wordt twee keer per schooljaar doorlopen. De schoolresultaten van de middenmeting en eindmeting worden geanalyseerd door de intern begeleiders. De intern begeleiders presenteren dit aan het team. Aan de hand van de individuele groepsbesprekingen en input vanuit het team schrijven de intern begeleiders een schoolanalyse met de resultaten. Deze analyse bespreken zij met hun adviseur onderwijs & kwaliteit van het bestuur van Sophia Scholen. Vervolgens gaat het team aan de slag met de doelen.

12. Ouders

Ouders zijn voor ons een belangrijke gesprekspartner in en om de school. We vinden het fijn als we met de ouders van al onze leerlingen in contact zijn. Het contact met ouders wordt geïntensiveerd als blijkt dat er meer nodig is in de basisondersteuning of aanvullende ondersteuning. We nodigen ouders dan ook graag uit bij het kennismakingsgesprek aan het begin van het jaar, de ouder-kindgesprekken in november, de oudergesprekken in februari en facultatieve gesprekken aan het einde van het schooljaar. Daarnaast kunt u worden uitgenodigd voor een extra gesprek met de leerkracht en/of intern begeleider. U mag ook zelf om een gesprek vragen als u zich zorgen maakt over de (emotionele of cognitieve) ontwikkeling van uw kind. Hieronder het stroomschema van het samenwerkingsverband voor ouders.

Figuur 5. Samenwerkingsverband Duin- en Bollenstreek PO

Bijlage 1

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Algemene gegevens

Dit schoolondersteuningsprofiel is opgesteld voor schooljaar 2025-2026

School	Naam: De Klarinet Adres: Handelstraat 34 Telefoon: 0252-414408 E-mail: directie.klarinet@sophiascholen.nl / ib.klarinet@sophiascholen.nl
--------	--

Visie van de school op Inclusief onderwijs

Het Ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband en het Koersplan van het bestuur vormt het kader voor de visie van de school op inclusief onderwijs.

Kwaliteitspijlers van de school zijn:

- Welbevinden van de aan ons toevertrouwde kinderen: een veilige en stimulerende omgeving
- Kwalitatief goed onderwijs, aangepast aan de mogelijkheden van de kinderen
- Streven naar optimale werkomstandigheden voor kinderen en personeel
- Samen met de ouders de juiste aandacht aan de kinderen geven.

Zie verdere toelichting in de schoolgids 2026-2027

Basisondersteuning

Basisondersteuning is het niveau van onderwijs en ondersteuning dat scholen minimaal bieden aan hun leerlingen. Een sterke basisondersteuning helpt de scholen om inclusief onderwijs te bieden.

De basisondersteuning is voor ons Samenwerkingsverband (*alle scholen in de Duin- en Bollenstreek*) geformuleerd in de [Norm basisondersteuning](#).

De basisondersteuning bestaat uit:

Basiskwaliteit

Op de school is de basiskwaliteit, zoals vastgelegd in het onderzoekskader van de inspectie, op orde.

Ondersteuningsstructuur op school

De school kent een goede ondersteuningsstructuur. Hierdoor worden ondersteuningsvragen van leerlingen tijdig gesignaleerd en wordt zo snel mogelijk passende ondersteuning geboden. Dit vraagt om een handelingsgerichte basishouding in het team en om educatief partnerschap met ouders en belangrijke ketenpartners als de jeugdhulpverlening en jeugdgezondheidszorg.

Werken volgens de uitgangspunten van Handelingsgericht Werken

De school heeft de leerlingondersteuning ingericht volgens de cyclus van handelingsgericht werken.

Handelingsgericht werken is een systematische manier van werken, waarbij het onderwijsaanbod afgestemd is op de algemene en specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen. Bij het handelingsgericht werken is opbrengstgericht werken helpend. Opbrengstgericht werken is het bewust, systematisch en cyclisch werken aan het verbeteren van de resultaten.

Uitgangspunt HGW	Op orde	In ontwikkeling	Nog op te starten
De leerkrachten brengen de onderwijsbehoeften van leerlingen in beeld door onder andere observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen.	x		
Op basis van de onderwijsbehoeften stellen de leerkrachten in samenspraak met de intern begeleider, een ondersteuningsplan/ontwikkelingsperspectief (OPP) op, wat de basis is voor het handelen van de leerkracht en voor het afstemmen van de lessen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.	x		
De doelen in het ondersteuningsplan/ontwikkelingsperspectief (OPP) zijn ambitieus, concreet en reëel en worden binnen een vaste structuur regelmatig gecommuniceerd en geëvalueerd met leerlingen, ouders en collega's	x		
De school is in staat om voor leerlingen een individuele leerlijn op te stellen, die vanaf groep 6 is afgestemd op het te verwachten uitstroomniveau van de leerling. De individuele leerlijn wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld.	x		
De teamleden communiceren open en transparant naar collega's, leerlingen en ouders over de ontwikkeling van de leerling en het werk dat gedaan is of wordt.	x		

Educatief partnerschap met ouders en leerlingen

Leerkrachten en intern begeleiders werken samen met ouders en leerlingen.

Ouders zijn de wettelijke vertegenwoordigers van hun kind en leerkrachten en intern begeleiders betrekken hen als ervaringsdeskundigen en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak. De gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt geborgd doordat alle betrokkenen zich houden aan de gemaakte afspraken passend bij ieder zijn/ haar rol.

Ouders zijn in principe altijd aanwezig bij belangrijke besprekingen over hun kind.

Leerkrachten werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen waar mogelijk bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen.

Leerlingen hebben zoveel als mogelijk vanaf een bepaalde leeftijd een stem in (de belangrijke keuzes) van hun eigen ontwikkelproces.

Interne begeleiding

De school beschikt over een intern begeleider. Deze specialist vervult de regierol voor ondersteuningsprocessen in de school, wanneer er sprake is van een onderwijsondersteuningsvraag.

De intern begeleider zorgt in samenspraak met de leerkracht en in afstemming met ouders, voor een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Ondersteuningsstructuur en Ondersteuningsteam

De school onderhoudt regelmatig contact en heeft een intensieve en structurele samenwerkingsrelatie met de jeugdhulpverlening, de jeugdgezondheidszorg, bureau leerrecht en onderwijsondersteuners (vanuit de AED (Ambulante educatieve dienstverlening) en kan ieder van hen indien nodig snel benaderen voor advies en/of deelname aan een disciplinair overleg, ofwel een ondersteuningsteam (OT).

Met elkaar geven zij gezamenlijk vorm aan integraal arrangeren bij ondersteuningsvragen waarbij er sprake is van een combinatie van onderwijsondersteuning, jeugdhulp en zorg vragen.

De samenwerking met deze instanties is voor de begeleiding van de leerling essentieel. Scholen kunnen extra ondersteuning bieden mede door de expertise en samenwerking met andere instanties. Ouders geven hiervoor toestemming. Wanneer de toestemming niet gegeven wordt kan het voorkomen dat bepaalde extra ondersteuning niet uitgevoerd kan worden.

Preventieve interventies en licht ondersteuningsaanbod

Licht aanbod en preventieve interventies vormen de belangrijkste basis voor passend en inclusief onderwijs in de school. Het zijn de zaken die de school organiseert als de 'reguliere' mogelijkheden niet meer voldoende zijn om een leerling verder te helpen in zijn of haar ontwikkeling.

Extra aanbod georganiseerd door de school

Aanbod	
☒ Gedrag en sociaal emotionele ontwikkeling	<i>De school maakt gebruik van een preventief gedragsprogramma (Kanjertaining), waarmee o.a. gewenst gedrag wordt ingeoefend. De school hanteert heldere (gedrags)regels. De school kent een eenduidige aanpak op het gebied van sociale veiligheid en het voorkomen en verhelpen van gedragsproblemen. De school maakt gebruik van een sociaal- emotioneel leerlingvolgsysteem (Kanvas). De school kan leerlingen met lichte ondersteuningsbehoeften op het gebied van internaliseren- als externaliserend gedrag begeleiden.</i>
☒ Lees- en spellingsproblemen	<i>De school is in staat om leerlingen te ondersteunen met ondersteuningsbehoeften op het gebied van lezen, spelling en dyslexie op zorgniveau 1 (goed lees- en spellingsonderwijs in de klas), zorgniveau 2 (extra begeleiding in de klas) en zorgniveau 3 (specifieke leerlinggericht interventie) volgens één van de Protocollen Leesproblemen en Dyslexie. De school beschikt over een remediërende aanpak voor lezen en spelling (BOUW, Letterster, PRAVOO).</i>

	<i>De school kan bestaand lesmateriaal aanpassen (bijv. vergroten van letters, aangepaste leer- en werkboeken).</i> <i>De school kan aanpassingen doen in het onderwijs- of toetsprogramma (bijv. toetstijd verlengen).</i> <i>De school kan basale hulpmiddelen inzetten (bijv. leeslineaal, dyslexie compenserende software).</i>
☒ Rekenproblemen	<i>De school is in staat om leerlingen met ondersteuningsbehoeften op het gebied van rekenen, wiskunde en dyscalculie passende ondersteuning en begeleiding te bieden in fase groen (goed gedifferentieerd rekenonderwijs in de klas), fase geel (begeleiding van leerlingen met geringe rekenkundige problematiek op specifieke deelgebieden) en fase oranje (begeleiding ernstige rekenwiskundige problematiek) volgens het Protocol Ernstige Reken-Wiskunde problemen en Dyscalculie (ERWD).</i> <i>De school kan bestaand lesmateriaal aanpassen.</i> <i>De school kan aanpassingen doen in het onderwijs- of toetsprogramma (bijv. toetstijd verlengen, extra beurten, kladpapier of rekenmachine).</i>
☒ Cognitief (ver) bovengemiddeld	<i>De school (niveau 1) is in staat om op de lesstof te differentiëren door deze te compenseren en/of op inhouds- en vaardigheden te verrijken, passend bij het ontwikkelingsniveau, ontwikkelingssnelheid en de identiteit van de leerling.</i> <i>In elke bouw is er een bewuste aanpak voor de differentiatie in dagrooster, lesdoel, dagtaak, weektaak en instructie.</i> <i>De school is in staat om lichte begeleiding te bieden in metacognitieve vaardigheden (executieve functies, studie- en planvaardigheden, leren leren) en in sociaal-emotionele ontwikkeling.</i> <i>De school heeft op één dagdeel beschikking over een plusleerkracht. Zij verzorgt de plusklas (blauwe werkpakket) voor leerlingen in niveau 2. Daarnaast is er een verkort plusprogramma voor leerlingen die tussen niveau 1 en niveau 2 vallen (groene werkpakket).</i> <i>De school maakt gebruik van een signaleringsinstrument Hoogbegaafdheid.</i>
☒ Cognitief (ver) benedengemiddeld	<i>De school is in staat om het niveau en verwerking (instructie, feedback, oefeningen) van de lesstof te differentiëren, passend bij het ontwikkelingsniveau, ontwikkelingssnelheid en de identiteit van de leerling.</i> <i>Leerkrachten zijn in staat om, samen met de intern begeleider, voor een leerling een eigen leerlijn op te stellen.</i> <i>De school kan ondersteuning inzetten bij leerachterstanden.</i> <i>De school beschikt over een remediërende methode.</i>
☒ Nieuwkomers/NT2	<i>De school is in staat om het niveau en verwerking (instructie, feedback, oefeningen) van de lesstof te differentiëren, passend bij het ontwikkelingsniveau, ontwikkelingssnelheid en de identiteit van de leerling.</i>

	<i>Leerkrachten zijn in staat om, samen met de intern begeleider en NT2-leerkracht, voor een leerling een eigen leerlijn op te stellen.</i> <i>De school kan ondersteuning inzetten bij leerachterstanden.</i> <i>De school beschikt over methoden gericht op NT2-onderwijs (Zien is snappen, hotel Hallo, Logo3000).</i>
☒ Fysieke beperkingen, medisch handelen en begeleiding van langdurig zieke leerlingen	<i>De school is in staat om te organiseren dat, met toestemming van ouders, de volgende medische handelingen die niet vragen om een BIG-registratie uitgevoerd kunnen worden: toedienen van orale medicatie (waaronder ‘puffen’), toedienen van diabetesmedicatie en controle van glucosewaarden.</i> <i>De school is in staat om een langdurig zieke leerling op een alternatieve wijze te betrekken bij de dagelijkse didactische, pedagogische en sociale onderwijspraktijk (bv. met Klasgenoot/KlasContact).</i>

Op school aanwezige protocollen en/of beleid

☐ Gedrag en sociaal emotionele ontwikkeling Sociale veiligheid Veiligheidsplan - Sophia GGD.pdf Kwaliteitskaart PBS (stappenplan klein-groot ongewenst gedrag) 0.3 Afspraken - PBS.docx Pestprotocol – escalatieladder pestprotocol Klarinet 2025-2026.pdf Protocol schorsen en verwijderen Protocol Time-out schorsing en verwijdering 2024-02.pdf Meldcode kindermishandeling 0.34 Afspraken - Meldcode-aandachtsfunctionaris.docx Vertrouwenspersoon 0.35 Afspraken - Vertrouwenspersoon.docx
☐ Lees- en spellingsproblemen Protocol Leesproblemen en Dyslexie Protocol Dyslexie 2023-2024.docx
☐ Rekenproblemen Afspraken - rekenen 04 2026 (incl. meesterwerk).docx
☐ Cognitief (ver) bovengemiddeld 0.46 Afspraken - HB-Meerkunners.docx
☐ Cognitief (ver) benedengemiddeld 2025-2026 Basisondersteuning + SOP.docx – Hoofdstuk 6
☐ Nieuwkomers/NT2 0.31 Afspraken - NT2 leerlingen.docx
☐ Fysieke beperkingen, medisch handelen en begeleiding van langdurig zieke leerlingen Toestemmingsformulier - medicatie toedienen

Extra expertise binnen het team

Expertise		
Intern begeleider	☒	2 intern begeleiders, beide 3 dagen
Onderwijsassistente(s)	☒	1 onderwijsassistente, 1 leraarondersteuner, samen 3 dagen beschikbaar.
Klassenassistente(s)	☐	.. dagdeel/dagdelen/uur
Kindercoach	☐	.. dagdeel/dagdelen/uur
(Motorisch) RT-er	☐	.. dagdeel/dagdelen/uur
Gedragsspecialist	☒	40 taakuren per persoon
Anti-pestcoördinator	☒	6 dagdelen
Lees-/taalspecialist en/of dyslexiespecialist	☒	40 taakuren
Rekenspecialist	☒	40 taakuren per persoon
Specialist meer- en hoogbegaafdheid	☒	1 dag
Aandachtsfunctionaris Kindermishandeling	☒	IB- er (3 dagen)
Vertrouwenspersoon	☒	4 dagen beschikbaar

Externe deskundigen

Betrokken experts	Structureel	Regelmatig	Incidenteel	Niet van toepassing
Onderwijsondersteuner (AED)	☐	☒	☐	☐
Onderwijsspecialist (SWV)	☐	☒	☐	☐
Voorieder1	☐	☒	☐	☐
Maatschappelijk werker	☐	☐	☐	☐
Jeugdarts/Jeugdverpleegkundige	☐	☒	☒	☐
Fysiotherapeut	☐	☒	☐	☐
Logopedist	☐	☒	☐	☐
Orthopedagoog/Psycholoog	☐	☐	☐	☐
...	☐	☐	☐	☐

Bijzondere voorzieningen en/of toegankelijkheid in het schoolgebouw

Voorziening	Aanwezig in de school	Niet van toepassing
Ruimte waar leerlingen prikkelarm kunnen werken	☒	☐
Ruimte waar leerlingen een time-out kunnen krijgen	☒	☐
Ruimte waar door interne of externe professionals een individuele leerling of groepje leerlingen begeleid kan worden	☒	☐
Aparte ruimte waar behandelingen (bijv. logopedie) en medische handelingen (door interne of externe professionals) kunnen worden uitgevoerd	☒	☐
Een afgesloten plek voor het bewaren van medicijnen en heeft afspraken gemaakt over het beheer hiervan	☒	☒

Rolstoeltoegankelijk	☐	☒
Invalidetoilet	☒	☐
(Trap)lift	☐	☒
Voorzieningen doven/slechthorenden	☐	☒
Voorzieningen blinden/slechtzienden	☐	☒

Ambitie & Schoolontwikkeling inclusief onderwijs

Ontwikkeling van gedachtengoed binnen het team over inclusief onderwijs:
 Leerling verlaagde intelligentie houden we binnen de Klarinet,
 Ontwikkelen van grip op leerlingen met externaliserend gedrag door teamtraining op gedrag.
 Ontwikkeling van gedachtengoed binnen het team over begaafde leerlingen, gericht op compacten van de stof.
 De leerkrachtvaardigheden versterken, zodat zij voldoende uitgerust zijn om inclusief onderwijs in de praktijk waar te kunnen maken.
 Samenwerking met ketenpartners versterken, symbiose voorzieningen uitbreiden.

Kansen en grenzen

Als de vraag centraal staat: “Welke kansen biedt Inclusief Onderwijs binnen de school?” gaan wij altijd in gesprek. Dit doen wij vanuit 10 kernthema's:

Kernthema 1 Onderwijsaanbod Is er een gezamenlijk, compleet en gedeeld beeld van de betreffende leerling beschikbaar? Is de leerling zelf betrokken geweest bij de ontwikkeling van dit beeld? Kan de school voorzien in het onderwijsaanbod dat nodig is voor de leerling, gezien zijn onderwijs-, ondersteunings-, begeleidings- of zorgbehoeften?* Is de juiste expertise beschikbaar?* Kan de school voorzien in het ondersteuningsaanbod voor deze leerling? Denk aan ICT-voorzieningen en hulpmiddelen, aangepaste leermiddelen, ondersteunde en alternatieve vormen van communicatie, aangepast meubilair en specifieke deskundigheid, bijvoorbeeld voor ICT of ondersteunde communicatie.* Zie verder de domeinen 9 en 10, Medisch protocol en Gebouwen en voorzieningen.	Kernthema 2 Ontwikkeling van de leerling Heeft de betreffende leerling een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) of een ander document met dezelfde functie? Is de leerling betrokken geweest bij de ontwikkeling van het OPP? Hebben medewerkers voldoende zicht op beschermende en belemmerende factoren van de leerling en benutten zij waar mogelijk de sterke kanten van de leerling? Kan de leerling dankzij het onderwijs- en ondersteuningsaanbod datgene leren wat gezien zijn ontwikkelingsperspectief mogelijk en haalbaar is?* Is er een goed systeem van monitoring en evaluatie beschikbaar om de brede ontwikkeling van deze leerling (cognitief, sociaal, emotioneel, zintuiglijk, lichamelijk en motorisch) goed te kunnen volgen?
Kernthema 3 Relaties en interacties Heeft de betreffende leerling een goede relatie en adequate omgang met andere kinderen binnen de klas en de school?* Heeft de leerling een goede relatie en adequate omgang met volwassenen binnen de school?* Is er een vertrouwenspersoon, mentor of begeleider voor deze leerling beschikbaar op school en wordt deze door de leerling gebruikt? Zijn medeleerlingen nodig of betrokken bij de uitvoering van het arrangement? Zo ja, weten zij en alle andere volwassenen in de school wat van hen verwacht wordt en kunnen ze aan die verwachtingen voldoen?* Mag een medeleerling hierbij ook 'nee' zeggen?	Kernthema 4 Welbevinden en zelfbeeld van de leerling Is de leerling gelukkig binnen de school? Voelt de betreffende leerling zich welkom op school en in de klas? Wordt de leerling door klasgenoten geaccepteerd? Hoe waarderen de verschillende betrokkenen het welbevinden en het zelfbeeld van de leerling? Wat doen medewerkers om het welbevinden van de leerling te vergroten en de ontwikkeling van een positief zelfbeeld te stimuleren? Wordt de leerling ondersteund om vrienden te maken? Worden deze thema's regelmatig met de leerling en de ouders besproken? Realiseren medewerkers zich dat er wellicht leerlingen zijn die nooit gelukkig zullen zijn op school? Leerlingen die het moeite kost om naar school te komen.
Kernthema 5 Participatie van de leerling Doet de betreffende leerling naar vermogen mee in de klas en op school? Is er sprake van meedoen en bijdragen aan het geheel, en zo ja, in welke mate lukt dit? Het gaat hier niet alleen om toegang tot het curriculum, maar ook, en misschien vooral, om het meedoen aan alle activiteiten waar ook zijn medeleerlingen aan meedoen. Wat vindt de leerling zelf hiervan en heeft de leerling ideeën hoe hij dit meedoen en een bijdrage leveren aan het geheel kan versterken? Kan de betreffende leerling voldoende deelnemen aan allerlei activiteiten op school en in de klas (vieringen, excursies, gymlessen, buitenspelen, sportdagen enzovoort) of die met school samenhangen, zoals een schoolreisje of een kampweek?*	Kernthema 6 Interprofessioneel samenwerken Is voor de betreffende leerling en de ouders of verzorgers duidelijk welke hulpverleners en deskundigen betrokken zijn, wat hun rol is en kennen zij deze mensen ook? Heeft de leerling een stem in alle besluiten en afspraken die hem betreffen? Voelen ouders zich gehoord en serieus genomen? Hoe verloopt de samenwerking tussen alle bij het arrangement betrokken professionals? Voelt iedereen zich gehoord, gezien en gewaardeerd? Is er sprake van gelijkwaardige relaties?* Worden externe deskundigen op tijd ingeschakeld? Stemmen zij onderling af wat zij doen en hoe de leerling profiteert van hun gezamenlijke inspanningen? Stemmen zij samen af met de leerling zelf en met ouders?* Gebeurt dit volgens de waarden en uitgangspunten van interprofessioneel samenwerken?*
Kernthema 7 Tijd- en aandachtsverdeling van de leraar Krijgt de betreffende leerling de aandacht, ondersteuning en/of zorg die nodig is?* Hoe is de tijd- en aandachtsverdeling van de leraar en mogelijk andere betrokkenen zoals een onderwijsassistent over alle leerlingen? Is de leraar, eventueel in nauwe samenwerking met een onderwijsassistent, in staat om niet alleen aan deze leerling, maar aan elke leerling in haar klas, verhoudingsgewijs, genoeg aandacht te geven en tijd te besteden?*	Kernthema 8 Pedagogisch klimaat en sociale veiligheid Voelt de betreffende leerling zich gehoord, gezien, gewaardeerd en veilig op school en in de klas of is er wellicht sprake van pesten of uitsluiting? Wordt de leerling door klasgenoten actief betrokken bij activiteiten in de klas en daarbuiten, zoals op het schoolplein? Wat betekent het arrangement voor medeleerlingen? Is de psychische, fysieke en relationele veiligheid van de leerling zelf en van zijn klasgenoten gewaarborgd?* Is er sprake van onveilige situaties voor de medewerkers of andere volwassenen binnen de school?* Fungeren medewerkers als rolmodel voor het omgaan met en inspelen op verschillen tussen hun leerlingen? Kennen alle medewerkers de Meldcode Huiselijk Geweld?
Kernthema 9 Medisch protocol Zijn er op school leerlingen voor wie 'voorbehouden medische handelingen' nodig zijn? Zo ja, hebben medewerkers hierin een taak? Zo ja, heeft de school een medisch protocol? Zo ja, zijn alle medewerkers op de hoogte van dit protocol en wat dit voor hen betekent? Zo ja, beschikt de school over medisch geschoolde medewerkers? Als medewerkers zelf niet voorbehouden medische handelingen mogen uitvoeren bij wie zijn deze dan belegd en hoe is één en ander georganiseerd? Wat betekent dit voor medewerkers?	Kernthema 10 Gebouwen en voorzieningen Is het schoolgebouwen de bijbehorende voorzieningen (bijvoorbeeld gymzaal, sporthal, speelvoorzieningen en buitenschoolse activiteiten) voor de betreffende leerling goed, comfortabel en veilig bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar? Is er voldoende manoeuvreerruimte voor leerlingen met een looprek of rolstoel binnen de lokalen, op de gangen en in gemeenschappelijke ruimtes? Leiden gerealiseerde aanpassingen/voorzieningen niet tot (onbedoelde) stigmatisering? Zijn er ruimtes waarin professionals individueel kunnen werken met of begeleiding en zorg kunnen geven aan de leerling, zodat zijn privacy gewaarborgd is of onderwerpen vertrouwelijk besproken kunnen worden?

Bron: Hulpvragen bij handelingsgericht arrangeren uit “[Passend onderwijs in praktijk](#)”

* Wanneer deze vraag (die met een sterretje) met 'nee' beantwoord wordt en de school voldaan heeft aan haar inspanningsverplichting, raakt het de grens van mogelijkheden van de school, of is deze bereikt. Bij grenzen van de school gaat het erom dat de school de ondersteuning (in redelijkheid) kan bieden; leerling, medeleerlingen en medewerkers veilig zijn; de samenwerking met ouders voldoende constructief is.

Bijlage 2

Ondersteuningsplan – Samenwerkingsverband Duin- en Bollenstreek 2023-2027

https://mcusercontent.com/ed7deb9f88aa055ab6f4e37a1/files/a36993c7-1ef0-118b-ccac-08615aed55c7/230357_SWV_Duin_Bollenstreek_Ondersteuningsplan_RGB_DEF.pdf